

## SPIRAEA JAPONICA

(incl. *Spiraea* × *bumalda*)

Al vele jaren wordt in diverse landen een aantal cultivars van *Spiraea japonica* L.f. gekweekt. Ook zijn op vele kwekerijen enkele cultivars in cultuur, die tot nu toe tot de hybride *S. × bumalda* BURV. werden gerekend. Dit is een hybride-soortnaam, die al in 1891 door de Belg Frédéric Burvénich in Revue Horticole werd gepubliceerd. De hybride *S. × bumalda* zou zijn ontstaan uit een kruising van *S. japonica* en *S. albiflora* (MIQ.) ZAB., beide thuishorend in Japan. Later is gebleken, dat *S. albiflora* tot de zeer variabele soort *S. japonica* behoort. Dit betekent dat er dus geen sprake is van een hybride. Alle cultivars die in het verleden tot *S. × bumalda* werden gerekend, behoren daarom tot *S. japonica*! Deze zienswijze werd al gepubliceerd door Desmond Clark in W.J. Bean's "Trees & Shrubs, Hardy in the British Isles", 8th ed., revised vol.IV, 1980. Sindsdien wordt dit inzicht ook door enkele andere auteurs gevolgd en dit laat aan duidelijkheid ook niets over voor een verdere discussie. Vandaar dit artikel, waarin tevens de gekweekte en de meeste van de in de literatuur voorkomende subspecies, variëteiten, forma's en cultivars met een aantal gegevens zullen worden genoemd. De "nieuwe" benaming voor de cultivars - die in het verleden tot *S. × bumalda* werden gerekend - zal voor de praktijk pas in 1995 in automatische bestanden worden doorgevoerd.

Vele gegevens voor dit rapport komen uit "New Keys to Woody Plants of Japan" van Jun'Ichi Sugimoto (1978), hoewel de beschrijvingen van de planten in het Japans zijn gesteld. Belangrijke aanvullende gegevens werden verschaft door de Japanner Mikinori Ogisu. Een aantal cultivarnamen (zonder beschrijving) worden genoemd in "The Plantfinder" ed. 1988 t/m 1994, maar zijn voor de volledigheid toch in dit rapport vermeld.

### VERMEERDERING

Alle tot *Spiraea japonica* behorende vormen kunnen in de zomer door stekken worden vermeerderd. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar de vakliteratuur.

### SNOEIEN

Alle hieronder genoemde spirea's kunnen of moeten regelmatig worden gesnoeid. Dit kan door de planten gedeeltelijk terug te knippen en de oudere takken te verwijderen, doch vaak worden - vooral van de lagere cultivars - de planten tot aan de grond teruggeknipt. Wanneer de struiken regelmatig goed worden gesnoeid, zullen deze goed groeien en bovendien bloeien met grotere bloemtuilen.

### ZIEKTEN EN PLAGEN

*Spiraea japonica*-vormen kunnen gevoelig zijn voor meeldauw (het "wit"). Ook kunnen sommige cultivars, vooral tijdens een warme en droge periode, worden aangetast door spint. Tegen beide aantastingen kan met succes worden gespoten.

### SUBSPECIES, VARIETEITEN EN FORMA'S VAN SPIRAEA JAPONICA

*Spiraea albiflora* – zie ***Spiraea japonica***

*Spiraea* × *bumalda* (cultivars) – zie ***Spiraea japonica*** (cultivars)

*Spiraea callosa* – zie ***Spiraea japonica***

*Spiraea callosa* var. *alba* – zie '**Albiflora**' (bij de cultivars)

*Spiraea callosa* var. *albiflora* – zie ***Spiraea japonica***

***Spiraea japonica*** L.f. – Japan, Korea en China (ingev. Ned. 1843)

syn. *Spiraea albiflora* (MIQ.) C.K. SCHNEID.

*Spiraea* × *bumalda* BURV. (incl.)

*Spiraea callosa* THUNB.

*Spiraea callosa* THUNB. var. *albiflora* MIQ.

Opgaande struik (20-)50-150(-180) cm hoog met kale of aanvankelijk zwak behaarde, kantige tot ronde, soms afschilferende twijgen. Bladeren smal-eivormig tot lancetvormig, toegespitst, (2-)5-8(-10) cm lang, rand dubbel gezaagd, onderzijde grijsgroen tot blauwgroen. Bloemen lichtroze tot donker rozerood (soms wit), in min of meer vlakke, (3-)10-20(-30) cm brede, eindstandige, aan de basis bebladerde tuilen, juni-juli(-oktober).

Het in Nederland gekweekte sortiment bestaat geheel uit cultivars en enkele variëteiten.

***Spiraea japonica*** L.f. var. *acuminata* FRANCH. – Midden- en West-China (ingev. 1908)

Struik met langwerpige-eironde tot lancetvormige bladeren. Bloemen roze in 10-14 cm brede tuilen, augustus-oktober.

Dr H.J. Oterdoom verzamelde hiervan levend materiaal in 1981 op de Emei Shan (berg Omei), Sichuan, China. Van dit materiaal wordt momenteel in Nederland gekweekt. De plant lijkt veel op de eveneens uit China afkomstige var. *fortunei*, thans 'Fortunei'. De late bloei van de variëteit *acuminata* is heel apart.

***Spiraea japonica*** L.f. var. *acuta* YÜ – China

Deze variëteit is in het Chinees beschreven in Flora Reipublicae Popularis Sinicae, deel 36 (1974). De plant groeit in China op een hoogte van 2500-2700 m.

*Spiraea japonica* L.f. var. *alpina* MAXIM. – zie '**Nana**' (bij de cultivars)

***Spiraea japonica*** L.f. var. *angulata* KITAM. – Japan

Dit is een variëteit die door Sugimoto wordt genoemd. De plant heeft, zoals de naam var. *angulata* aanduidt, hoekige of kantige twijgen.

*Spiraea japonica* L.f. var. *bullata* (MAXIM.) MAKINO – zie '**Bullata**' (bij de cultivars)

*Spiraea japonica* L.f. f. *dichroantha* HAYASHI – zie '**Genpei**' (bij de cultivars)

*Spiraea japonica* L.f. var. *fortunei* (PLANCH.) REHDER – zie '**Fortunei**' (bij de cultivars)

***Spiraea japonica*** L.f. subvar. *fritschiana* KOIDZ. – Japan

Deze *Spiraea* wordt als een subvariëteit van *S. japonica* door Sugimoto genoemd. De plant groeit van nature op het zuidelijke eiland Kyushu.

Het is voornamelijk onduidelijk of er een verband is tussen deze subvariëteit en de in Nederland gekweekte *S. fritschiana* C.K. SCHNEID. De bladeren van *S. fritschiana* zijn breed-elliptisch tot omgekeerd-eivormig, grof en enkel gezaagd, in de herfst prachtig gekleurd. De witte bloemen (in knop soms lichtroze) staan in 6-7 cm brede tuilen.

De uit China afkomstige *S. fritschiana* werd door C.K. Schneider als een aparte soort opgevat, echter wel nauw verwant aan *S. japonica*. Ook Krüssmann wijst op een nauwe verwantschap.

***Spiraea japonica*** L.f. f. *glaberrima* KITAM. – Japan

Deze in Japan voorkomende vorm wordt genoemd door Sugimoto. De bladeren zijn vrijwel rond.

***Spiraea japonica*** L.f. var. *glabra* (REG.) KOIDZ. – Korea, China tot Himalaja (ingev. vóór 1870)  
Onder de naam *Spiraea japonica* var. *glabra* kunnen de onbehaarde variëteiten en vormen worden gerangschikt.

*Spiraea japonica* L.f. var. *glabrata* NICHOLS. – zie '**Glabrata**' (bij de cultivars)

***Spiraea japonica*** L.f. var. *hypoglaucula* KITAM. – Japan

Deze variëteit wordt genoemd in "New Keys to Woody Plants of Japan". De bladeren van deze plant hebben een opvallend blauwachtig witte onderzijde.

***Spiraea japonica*** L.f. f. *ibukiensis* KITAM. – Japan

Dit is ook een door Sugimoto genoemde vorm. Het is een zeer lage dwergvorm, die van nature voorkomt op kalksteen in het Ibuki-Sanchi-gebied ten noordwesten van Nagoya. De bladeren zijn breed-ruitvormig tot vrijwel rond.

***Spiraea japonica*** L.f. var. *incisa* YÜ – China

Deze variëteit, die een hoogte bereikt van 1.5-2 m, groeit onder meer op een hoogte van 3800 m aan de noordzijde van de Bei Ma Shan in Diqing Pref., Noordwest-Yunnan, China. In 1993 werden hiervan zaden verzameld door de deelnemers aan de Kunming-Gothenburg Botanical Expedition naar Noordwest Yunnan.

***Spiraea japonica*** L.f. var. *laxissima* ZABEL

syn. *Spiraea laxissima* KOEHNE

Bloemen vuilwit, klein, in zeer losse tuilen. Zabel is van mening, dat *Spiraea laxissima* niets anders is dan een variëteit van *S. japonica*, maar sluit de mogelijkheid van een hybride met een andere soort ook niet uit.

***Spiraea japonica*** L.f. var. *mayebarai* KITAM. – Japan

Deze variëteit groeit van nature langs stroompjes op het zuidelijke eiland Kyushu in Japan. De plant wordt genoemd door Sugimoto.

***Spiraea japonica*** L.f. subsp. *micrantha* Hook.f. – Oost-Himalaja (ingev. 1924)

Deze ondersoort wordt genoemd in Index Kewensis, Suppl. XVI. Met de in Krüssmann's Handbuch der Laubgehölze genoemde *Spiraea micrantha* Hook.f. wordt waarschijnlijk dezelfde plant bedoeld. Deze vrij hoge struik heeft 8-15 cm lange bladeren en bleekroze bloemen in losse, 10-20 cm brede tuilen.

***Spiraea japonica*** L.f. var. *ovalifolia* FRANCH. – West-China (ingev. 1908)

Bladeren breed-elliptisch, onderzijde blauwachtig, kaal. Bloemen wit, in 7-12 cm brede tuilen.

***Spiraea japonica*** L.f. f. *pubescens* KITAM. – Japan

Deze vorm wordt genoemd in "New Keys to Woody Plants of Japan". De bladeren zijn aan de onderzijde behaard.



**Spiraea japonica** L.f. var. **ripensis** KITAM. – Japan

De var. *ripensis* wordt genoemd in "New Keys to Woody Plants of Japan". De plant komt voor in de hogere berggebieden langs oevers van riviertjes (*ripensis* = aan de oever groeiend).

**Spiraea japonica** L.f. var. **tomentosa** KOIDZ. – Japan

Dit is een viltig behaarde variëteit, die wordt genoemd in "New Keys to Woody Plants of Japan".

*Spiraea* × *pruhoniana* – zie '**Pruhoniana**' (bij de cultivars)

#### CULTIVARS VAN SPIRAEA JAPONICA

'**Albiflora**' (Japan, ingev. Frankr., vóór 1864) - zie foto blz. 47

syn. *Spiraea callosa* THUNB. var. *alba* CLEM.

*Spiraea albiflora* 'Japanese White'

GROEIWIJZE: struikje met opgaande takken, tot 80 cm hoog.

BLADEREN: smal, 3-5(-7) cm lang, 1-2 cm breed, lichtgroen.

BLOEMEN: zuiverwit, tamelijk klein, in vlakke tuilen, eind juni-midden augustus.

Deze tamelijk veel gekweekte *Spiraea* zou kunnen worden beschouwd als een geheel witbloeiende 'Genpei' ('Shirobana' van de kwekerijen).

De plant die door Bailey Nurseries, Inc., St Paul, Minn., Verenigde Staten in de American Nurseryman, May 1, 1990 wordt aangeboden als *S. albiflora* 'Japanese White' is niets anders dan de cultivar 'Albiflora'.

Sugimoto's f. *albiflora* KITAM. is zeer waarschijnlijk ook 'Albiflora'. De plant, die enkele jaren geleden door Kordes Jungpflanzen, Bilsen/Holstein, Duitsland als nieuwigheid werd verspreid onder de Latijnse (en daarom ongeldige) naam 'Pygmaea Alba', is naar alle waarschijnlijkheid ook niets anders dan 'Albiflora'. Deze *Spiraea* zou afkomstig zijn uit de Botanische Tuin te Göttingen.

'**Anthony Waterer**' (Knap Hill Nursery Ltd, Woking, Surrey, Engeland, 1875)

syn. *Spiraea* × *bumalda* 'Anthony Waterer'

GROEIWIJZE: tot 80 cm, soms tot 120 cm hoge, sterk vertakte struik.

BLADEREN: 4-7 cm lang, elliptisch, donkergroen, vaak met enkele geelachtig witgeklepte bladeren; in het voorjaar wit/roze uitlopend.

BLOEMEN: licht karmijnrood, lichter verbloeiend, in dichte, vlakke tuilen aan het eind van jonge scheuten, begin juli-eind augustus.

Dit is al vele jaren een van de meest gekweekte cultivars en deze behoort nog steeds tot de beste in het sortiment. 'Anthony Waterer' werd in 1895 in Boskoop bekroond met een Getuigschrift Eerste Klas. Het werd toegekend aan K. Wezelenburg te Hazerswoude, die de plant uit Engeland importeerde. Volgens Bean zou 'Anthony Waterer' zijn ontstaan als een mutant van de cultivar 'Bumalda'. Zo nu en dan worden op de kwekerijen inferieure vormen onder de naam 'Anthony Waterer' aangetroffen. Vermoedelijk zijn deze door terugslag ontstaan.

'**Atrorosea**' (herkomst onbekend)

GROEIWIJZE: dicht en fijn vertakt, vrijwel onbehaard.

BLADEREN: groen.

BLOEMEN: donkerroze, gedurende de zomer.

Deze oude cultivar werd door Zabel beschreven.

'**Atrosanguinea**' (Duitsland, vóór 1893)

GROEIWIJZE: opgaande struik.

BLADEREN: groen.

BLOEMEN: donker rozerood, gedurende de zomer.

Dit is een zeer oude cultivar die weinig meer wordt gekweekt. De plant is mogelijk de laatste jaren zelfs geheel uit de cultuur verdwenen.

'**Aurea**' (vóór 1988)

Deze cultivar wordt genoemd in The Plantfinder, ed. 1988. Deze naam in Latijnse vorm is ongeldig. Zeer waarschijnlijk wordt hiermee een van de geelbladige cultivars bedoeld. Indien het een nieuwe cultivar is, dient de plant een andere naam te krijgen.

'**Bullata**' (Japan, ingev. vóór 1881)

syn. *Spiraea bullata* MAXIM.

*Spiraea japonica* var. *bullata* (MAXIM.) MAKINO

*Spiraea crispifolia* HORT.

GROEIWIJZE: zeer laag en dicht struikje, tot 40 cm hoog.

BLADEREN: 1-3 cm lang, sterk gerimpeld (rugose), dof donkergroen.

BLOEMEN: roze, in kleine, min of meer bolronde tuilen, juni-juli.

Ohwi beschrijft deze plant als var. *bullata*, maar vermeldt dat dit dwergstruikje niet in het wild voorkomt. Daarom wordt de plant hier - evenals in enkele dendrologische werken - als een cultivar beschouwd. De oude 'Bullata' is een typisch heestertje voor de rotstuin en het kan ook worden geplant in bloembakken.

'**Bumalda**' – zie onder '**Anthony Waterer**'

'**Bumalda Elegans**' – zie onder '**Elegans**'

'**Bumalda Ruberrima**' (V. Lemoine, Nancy, Frankrijk, vóór 1910)

Deze plant ontstond uit een kruising van *Spiraea* × *bumalda* en *S. japonica* 'Bullata'. Zabel beschreef deze "hybride" als *Spiraea* × *lemoinei* ZAB., maar deze naam is thans niet meer geldig. De in Duitsland gewonnen 'Ruberrima' mag hiermee niet worden verward.

'**Candlelight**' (P. Catt, Liss Forest, Engeland, vóór 1990)

GROEIWIJZE: laag, compact struikje.

BLADEREN: klein, geel tot groengeel; jonge bladeren zachtgeel.

BLOEMEN: helder paarsroze, in kleine tuilen, juni-juli.

Deze cultivar werd door de Engelse kweker Peter Catt als zaailing in zijn sortimentstuin ontdekt. Door het zachtgele jonge blad wijkt de plant af van de door hem gewonnen 'Golden Princess' en de uit Canada afkomstige 'Goldmound'. De cultivar 'Candlelight' lijkt veel op 'Golden Princess'!

'**Coccinea**' (Japan, vóór 1950)

syn. *Spiraea* × *bumalda* 'Coccinea'

Dit is een uit Japan geïmporteerde cultivar. In 1950 werd deze plant in Europa in de handel gebracht door Gauntlett, Chiddingfold, Engeland. Het is een sport uit 'Anthony Waterer' met iets donkerder gekleurde bloemen. De plant wijkt te weinig af van de moederplant. In 'Coccinea' ontstaat soms ook terugslag.

'**County Red**' (ongeldige naam) – zie onder '**Dart's Red**'



**'Crispa'** (H.A. Hesse, Weener, Duitsland, 1923)

syn. *Spiraea* × *bumalda* 'Crispa'

GROEIWIJZE: tot 70 cm hoog, min of meer gedrongen struikje.

BLADEREN: bronskleurig rood uitlopend, later glanzend donkergroen, rand gegolfd en gekroesd, diep ingesneden en met lange, dunne tanden; soms takken met bonte bladeren.

BLOEMEN: rozerood, gedurende de zomer, eind juni-augustus.

'Crispa' is een mutant uit 'Anthony Waterer' en deze wordt in Nederland niet veel meer gekweekt. De plant is later in het seizoen zeer gevoelig voor meeldauw. In Engeland is 'Crispa' vaak als *Spiraea japonica fortunei* en soms als 'Hessei' in cultuur.

**'Daphne'** (U.S.A., vóór 1990)

GROEIWIJZE: laag en dicht struikje, 20-30 cm hoog.

BLADEREN: klein (1-2 cm), breed-eirond, frisgroen.

BLOEMEN: in kleine tuilen, lichtroze, juni-juli.

Deze cultivar werd aangeboden onder de naam *Spiraea japonica alpina* 'Daphne' in de American Nurseryman, May 1, 1990 door Bailey Nurseries, Inc., St Paul, Minnesota, U.S.A.

**'Dart's Pinkie'** (Darthuizer Boomkwekerijen BV, Leersum, Nederland, 1993)

GROEIWIJZE: opgaande struik tot circa 1 m hoog.

BLADEREN: vrij groot, langwerpig-elliptisch, min of meer bollend, dof groen, in de herfst gelig.

BLOEMEN: in dichte, vlakke tot iets bolvormige tuilen, aanvankelijk lichtroze, wit verbloeiend, juni-juli(-augustus).

Dit is een selectie met mooie zachtroze bloemen. De plant lijkt enigszins op de witbloeiende *S. fritschiana*.

**'Dart's Red'** (Darthuizer Boomkwekerijen BV, Leersum, Nederland, 1970)

syn. *Spiraea* × *bumalda* 'Dart's Improved' (1970)

GROEIWIJZE: als die van 'Anthony Waterer'.

BLADEREN: als die van 'Anthony Waterer', maar zonder vlekken of strepen.

BLOEMEN: diep karmijnrood, iets lichter verbloeiend, zeer talrijk, juni-augustus.

Een uit Engeland afkomstige sport uit 'Anthony Waterer', die aanvankelijk werd verspreid onder de ongeldige cultivarnaam 'Dart's Improved'. In overleg met Darthuizer Boomkwekerijen en de keuringscommissie werd deze voor het keuringsrapport in Dendroflora (1976) omgedoopt in 'Dart's Red'. De plant wordt in Nederland veel gekweekt en soms verhandeld onder de ongeldige naam 'County Red'.

Volgens een mededeling van J. Fopma te Boskoop werd in het begin van de tachtiger jaren - via Kordes Jungpflanzen, Duitsland - een Franse cultivar verkregen onder de naam 'Sapho'. Deze leek bijzonder veel op 'Dart's Red'. Voor zover bekend is 'Sapho' inmiddels - althans in Nederland - uit de cultuur verdwenen.

'Dolchica' - zie onder **'Fortunei'**

**'Elegans'** (V. Lemoine, Nancy, Frankrijk, vóór 1925)

Dicht vertakt, laag struikje met lichtroze bloemen. Voor zover bekend is deze cultivar niet meer in cultuur.

In de Kew Hand-list of Trees and Shrubs, ed. 3, 1925, wordt deze cultivar 'Bumalda Elegans' genoemd.

**'Fastigiata'** (vóór 1905)

In Hillier's Manual, ed. 6 (1991) wordt deze plant beschreven als een krachtig groeiende, stijf opgaande, kleine struik met witte bloemen in uitzonderlijk brede, platte tuilen. Bean daarentegen vermeldt dat de plant - die heden ten dage als 'Fastigiata' in cultuur is - *Spiraea amoena* moet heten, maar het materiaal, dat in Nederland onder de naam 'Fastigiata' bekend is en tot 1.5 m hoog wordt, lijkt veel op een van de vele *S. japonica*-vormen.

**'Firelight'** (P. Catt, Liss Forest, Engeland, vóór 1990)

GROEIWIJZE: breed-opgaand, bossig.

BLADEREN: elliptisch, 5-7 cm lang, groenig geel; jonge bladeren intens oranje-rood tot bronskleurig, in het najaar zeer mooi vlammend rood.

BLOEMEN: licht paarsrood, juni-augustus.

Deze nieuwe cultivar lijkt veel op 'Goldflame', maar de jonge bladeren zijn in het voorjaar nog intenser rood gekleurd en de plant slaat weinig of niet terug naar takken met groene bladeren, zoals bij 'Goldflame'.

**'Fortunei'** (1851)

syn. *Spiraea fortunei* PLANCH.

*Spiraea japonica* var. *fortunei* (PLANCH.) REHDER

GROEIWIJZE: tot 180 cm hoge struik met ronde, aanvankelijk behaarde twijgen.

BLADEREN: langwerpig-eirond, toegespitst, 5-10 cm lang, scherp en dubbel gezaagd, onderzijde blauwachtig, kaal.

BLOEMEN: roze, in grote, sterk vertakte tuilen.

Bean beschouwt deze plant als een cultivar, vandaar 'Fortunei'. In de Verenigde Staten wordt soms een *Spiraea* aangeboden onder de naam *S. japonica* var. *fortunei* (syn. *S. 'Dolchica'*) of ook wel *S. dolchica* en die zou een dichte, plat-bolronde struik vormen tot circa 75 cm hoog. De bloemen zijn purperroze; de bladeren zijn diep ingesneden en hebben een fraaie herfstkleur. Naar alle waarschijnlijkheid wordt hiermee de cultivar 'Crispa' bedoeld, die ook in Engeland als *S. japonica fortunei* bekend is.

**'Froebelii'** (O. Froebel, Zürich, Zwitserland, vóór 1894)

syn. *Spiraea* × *bumalda* f. *froebelii* REHD.

*Spiraea* × *bumalda* 'Froebelii'

GROEIWIJZE: tamelijk hoge, opgaande struik.

BLADEREN: breed-elliptisch, matig groot, bronskleurig uitlopend, later dof donkergroen.

BLOEMEN: helder karmijnroze, later dof paarsroze, juni-augustus.

De planten die op de Nederlandse kwekerijen onder de naam 'Froebelii' worden gekweekt, hebben tamelijk helder karmijnroze, later dofroze bloemen, in weliswaar kleine tuilen. De bloemkleur komt dus redelijk goed overeen met de beschrijving in de literatuur. Aan de raszuiverheid van 'Froebelii' is wel eens getwijfeld.

**'Froebelii Variegata'** (K. Wezelenburg, Hazerswoude, 1899)

Dit is een cultivar met hier en daar bonte bladeren. In 1899 werd hieraan een Getuigsschrift Tweede Klas toegekend. De plant is vrijwel zeker geheel uit de cultuur verdwenen.

**'Genpei'** (Japan, vóór 1963) - zie kleurenfoto

syn. *Spiraea japonica* 'Shirobana' (in Europa)

*Spiraea japonica* 'Shibori' (in Amerika)

*Spiraea japonica* f. *dichroantha* HAYASHI



GROEIWIJZE: opgaand struikje, tot 80 cm hoog.

BLADEREN: smal, 3-5(-7) cm lang, 1-2 cm breed, tamelijk lichtgroen.

BLOEMEN: zuiverwit met vaak in dezelfde tuil enkele tot vele roze of rozerode bloempjes, óf de hele tuil roze(-rood), juli-augustus(-september).

Deze door A. Oudijk (Le Feber & Co) en W.J. Spaargaren te Boskoop in 1970 uit Japan meegenomen cultivar wordt thans op zeer grote schaal gekweekt en aangeplant. Abusievelijk kwam de plant in de handel onder de onjuiste naam 'Shirobana' en in de Verenigde Staten ook als 'Shibori'. De betekenis van het Japanse s h i r o = wit en b a n a = bloem (dus met witte bloemen), terwijl de plant tweekleurige bloemen heeft. Het Japanse woord s h i b o r i heeft de betekenis van bont, maar de correcte naam voor deze cultivar is volgens Japanse vakgenoten 'Genpei'!

Sugimoto noemt *Spiraea japonica* f. *dichroantha* HAYASHI (*dichroanthus* = tweekleurig). Ook wordt de plant onder deze naam genoemd in de catalogus van Shibamichi Kanjiro Co, Ltd, Kawaguchi-shi, Japan. De beschrijving in deze catalogus luidt: "Large flattened head form, white and pink flowers on one shrub". Vast en zeker wordt hiermee door beiden de cultivar 'Genpei' bedoeld.

Het is niet bekend hoelang de plant in Japan al in cultuur is, maar naar alle waarschijnlijkheid langer dan vanaf 1963, een in Dendroflora Nr 13-14 (1977) vermelde datum.

#### 'Glabrata' (vóór 1925)

syn. *Spiraea japonica* var. *glabrata* NICHOLS.

*Spiraea glabrata* LANGE

GROEIWIJZE: krachtig opgaande, hoge struik.

BLADEREN: breed-ovaal (5-)10-12 cm lang, (2-)5-7.5 cm breed.

BLOEMEN: roze, in zeer brede tuilen.

De plant werd beschreven door de Deense botanicus Lange als *Spiraea glabrata* en vanuit Denemarken in Kew Gardens geïntroduceerd.

Met *Spiraea pumila* var. *glabra* van Zabel, die door Hermann A. Hesse, Weener, Duitsland in de handel werd gebracht, wordt waarschijnlijk dezelfde plant bedoeld.

#### 'Golden Princess' (Bressingham Gardens, Diss, Norfolk, Engeland, 1985)

GROEIWIJZE: compact struikje, tot 60 cm hoog.

BLADEREN: aanvankelijk bronskleurig rood, later heldergeel tot soms iets groenig geel, roodachtig in de herfst.

BLOEMEN: helder paarsroze, juni-juli.

Hoewel 'Golden Princess' door de Engelse kweker Peter Catt te Liss Forest als zaailing werd gevonden, werd deze cultivar in de handel gebracht via Bressingham Gardens. De plant zou een hybride zijn van 'Little Princess' en 'Goldflame'. Deze *Spiraea* houdt de bladkleur gedurende de zomer zeer goed en heeft bovendien minder last van meeldauw dan 'Goldmound'. Sinds enkele jaren is deze cultivar ook in Nederland in cultuur.

'Golden Princess' is beschermd door P.B.R. (LISP) UK Plant Breeders' Rights No 2829.

#### 'Goldflame' (Royal Botanical Gardens, Hamilton, Canada, ca. 1960) – zie kleurenfoto

syn. *Spiraea* × *bumalda* 'Goldflame'

GROEIWIJZE: breed-opgaande, 60-80(-120) cm hoge struik.

BLADEREN: elliptisch, 5-7 cm lang, opvallend bronskleurig oranjebruin, daarna goudgeel, in de zomer verkleurend naar groenig geel; ook worden er takken gevormd met groene bladeren (terugslag).

BLOEMEN: dof paarsroze, in tamelijk kleine tuilen, juli-augustus.

Voor al in het voorjaar en de voorzomer heeft deze cultivar mooie bronskleurige en goudgele bladeren. De plant is gevonden als een sport uit 'Anthony Waterer' door Shum's Nurseries, Rochester, N.Y. en verspreid via de Botanische Tuin te Hamilton. In Nederland werd 'Goldflame' in 1970 ingevoerd door F.J. Grootendorst & Zonen BV, Boskoop. De plant wordt volop gekweekt. Een nadeel is de terugslag naar takken met groene bladeren!

#### 'Goldmound' (W.H. Perron & Co, Ltd, Laval, Quebec, Canada, vóór 1984)

GROEIWIJZE: struikje tot 45 cm hoog en 60-80 cm breed.

BLADEREN: citroengeel tot geel (althans in de volle zon).

BLOEMEN: paarsroze, (mei-)juni-juli.

Deze cultivar werd gewonnen door Tony Huber en later door Perron in de handel gebracht. Het is een kruising van *Spiraea japonica* 'Nana' en 'Goldflame'. De schrijfwijze 'Gold Mound' is onjuist! In Nederland is de plant sinds enkele jaren in cultuur.

#### 'Gumball' (Synnestvedt Nurseries, Round Lake, Illinois, USA, vóór 1990)

GROEIWIJZE: compact, opgaand struikje, tot 60 cm hoog; takken vrij stijf.

BLADEREN: groen.

BLOEMEN: dof paarsroze, in tamelijk kleine tuilen, talrijk, juni-augustus.

Deze plant lijkt op 'Froebelii', maar groeit lager en bossiger en bloeit bovendien rijker. Kan als randbeplanting worden gebruikt. 'Gumball' wordt sinds kort in Nederland gekweekt.

#### 'Hessei' – zie onder 'Crispa'

#### 'Japanese White' – zie 'Albiflora'

#### 'Laciniata'

Deze cultivar wordt beschreven (in het Tsjechisch) in "Strucny Prehled" (1992) van M. Kucera, Botanical Institute, Pruhonice, Tsjechië. Mogelijk wordt hiermee de cultivar 'Crispa' bedoeld.

#### 'Leucantha' (H.A. Hesse, Weener, Duitsland, 1882)

syn. *Spiraea leucantha* LANGE

Een oude, witbloeiende cultivar werd als een zaailing van 'Albiflora' door Zabel gewonnen en door Hesse verspreid. De plant heeft grotere bladeren en bredere bloemtuiten dan 'Albiflora'. *Spiraea leucantha* wordt ook gezien als een synoniem van *S. japonica* 'Albiflora'.

#### 'Limelight' (Monrovia Nurseries, Azusa, Californië, U.S.A., vóór 1990)

Hiervan is alleen bekend dat de grote bladeren een zachtgele kleur hebben.

#### 'Limemound' (Monrovia Nurseries, Azusa, Californië, U.S.A., 1985)

GROEIWIJZE: lage, dichte struik tot 50 cm hoog en breed, op den duur (plat-)bolrond.

BLADEREN: aanvankelijk zwak bruinoranje, later citroengeel verkleurend, in de herfst oranje-rood.

BLOEMEN: paarsroze, gedurende de zomer.

Deze *Spiraea* is al een aantal jaren in Nederland in cultuur. De plant is kwekersrechtelijk beschermd onder Pl. Pat. No 5834.

#### 'Little Princess' (W. de Bruin Gz, Boskoop, 1964)

GROEIWIJZE: dicht, sterk vertakt struikje, 60-80(-100) cm hoog.

BLADEREN: klein, 2-4 cm lang, lichtgroen, onderzijde grijsgroen.

BLOEMEN: lichtroze, in losse, tot 5 cm brede tuilen, juni-juli.

Dit is een vroegbloeiende cultivar, die omstreeks 1960 door W. de Bruin Gz als *Spiraea japonica* *alpina* uit Duitsland werd geïmporteerd. Daar deze plant krachtiger en hoger groeit dan de al in



Nederland gekweekte 'Nana', werd hieraan in 1964 de nieuwe naam 'Little Princess' gegeven. B.K. Boom publiceerde dit in Dendroflora Nr 3 (1966), ten onrechte met als synoniem *S. japonica alpina* HORT.

Volgens Krüssmann zou 'Little Princess' in de handel zijn gebracht door L.R. Russell Ltd, Windlesham, Engeland (vóór 1953), maar dit berust op een vergissing.

**'Macrophylla'** (Simon-Louis Frères, Plantières, Metz, Frankrijk, vóór 1866)

GROEIWIJZE: grove struik tot ruim 1.5 m hoog met gedeeltelijk overbuigende takken.

BLADEREN: opvallend groot (tot 14 cm lang), bobbelig en bolstaand, bronskleurig bruinrood, later dofgroen, in de herfst purperrood.

BLOEMEN: fletsroze, zeer klein en weinig opvallend, juli-augustus.

Dit is een zeer winterharde cultivar, die in landen met strenge winters (bijvoorbeeld in Polen) veel wordt aangeplant. Deze *Spiraea* werd aanvankelijk door Simon-Louis Frères in de handel gebracht onder de naam *S. fortunei macrophylla*. Vermoedelijk is de plant een selectie uit *S. japonica* var. *fortunei*. In Nederland is 'Macrophylla' vrijwel zeker uit de cultuur verdwenen.

**'Magnifica'** (vóór 1992)

Deze cultivar wordt alleen genoemd in The Plantfinder, ed. 1992/93.

Indien deze cultivar nieuw is, zal de plant een geldige naam moeten krijgen. 'Magnifica' (een Latijnse cultivarnaam) is door de "International Code of Nomenclature for Cultivated Plants" sinds 1 januari 1959 niet meer toegestaan.

**'Nana'** (Japan, vóór 1879) - zie foto blz. 2

syn. *Spiraea japonica* var. *alpina* MAXIM.

*Spiraea japonica* 'Nyewoods'

GROEIWIJZE: zeer laag, compact struikje (na 5 jaar 20-30 cm hoog en breed).

BLADEREN: klein, 1-2 cm lang, breed-eirond, donkergroen.

BLOEMEN: in kleine, gedrongen, iets bolronde tuilen, roze, juni-juli.

Deze zeer lage cultivar werd in 1879 ingevoerd en beschreven van een plant, die werd gevonden op de Mount Hakone in Japan. Volgens Maximowicz werd deze plant ook gekweekt in tuinen in en rond Tokyo.

De tamelijk veel gekweekte 'Nana' is wellicht de kleinste dwergvorm in het sortiment. De plant is uitermate geschikt voor rotstuinen en andere kleine tot zeer kleine objecten.

**'Neon Flash'** (U.S.A., vóór 1993/94)

Lage en dichte dwergvorm; bladeren groen, aanvankelijk purperkleurig; bloemen in tuilen, levendig rood, gedurende zomer en herfst.

Deze *Spiraea* wordt genoemd in de catalogus 1994 van Hines Nursery, Vacaville, Californië.

**'Newport Dwarf'** (vóór 1991)

Deze plant is sinds kort in Nederland in cultuur. De plant werd op Darthuizer Boomkwekerijen BV te Leersum ontvangen van Schurig's Jungpflanzen, Barmstedt, Sleeswijk-Holstein, Duitsland.

**'Norman'** (U.S.A., vóór 1986)

De cultivar 'Norman' zou een verbetering zijn van 'Little Princess'. De bloemkleur is intensiever, aldus dr Edward R. Hasselkus (University of Wisconsin, Madison), meegedeeld tijdens een lezing voor de American Association of Botanical Gardens and Arboreta. Deze gegevens zijn ontleend aan een publikatie in de American Nurseryman, July 15, 1986, p.46.

'Nyewoods' - zie 'Nana'



**'Nyewoods Gold'** (vóór 1992)

In de nieuwste aanbieding (1992) van kwekerij "Richalps" (R. Richards), Headley Down, Hampshire, Engeland wordt deze cultivar beschreven als een dwergheester. Het is naar alle waarschijnlijkheid een geelbladige sport uit 'Nana' (syn. 'Nyewoods').

**'Odensala'** (Denemarken, vóór 1992)

Dit is een door F.J. Grootendorst & Zonen BV, Boskoop uit Denemarken geïmporteerde nieuwe cultivar. De plant wordt vermeld onder de naam *Spiraea callosa* 'Odensala' in de catalogus 1992-1993 van Thomsens Planteskole, Skalborg, Aalborg. Volgens de beschrijving is het een lage struik met overhangende takken en rode bloemtuilen. Het is niet bekend of Thomsen ook de winner is.

De bladeren zijn ovaal en tamelijk grof getand.

**'Pruhoniciana'** (Tsjechië, vóór 1925)

syn. *Spiraea* × *pruhoniciana* ZEMAN

*Spiraea* × *bumalda* f. *pruhoniciana* (ZEMAN) REHD.

GROEIWIJZE: vrij lage struik, 50-60(-80) cm hoog.

BLADEREN: normaal groen.

BLOEMEN: roze, gedurende de zomer.

Dit is een oude hybride van *Spiraea* × *bumalda* 'Anthony Waterer' en *S. j.* var. *ovalifolia*. De plant is vermoedelijk niet meer in cultuur.

'Pygmaea Alba' – zie onder 'Albiflora'

**'Rose Superb'** (1993)

GROEIWIJZE: tamelijk hoge struik, 1.5 m of hoger.

BLADEREN: matig groot, min of meer dofgroen; jonge bladeren diep bronskleurig.

BLOEMEN: roze, in brede tuilen, augustus-september(-oktober).

De plant werd in 1988 door Darthuizer Boomkwekerijen BV te Leersum uit Engeland ontvangen als *Spiraea japonica* 'Rosea Superba' en in cultuur genomen. Dit is een niet gepubliceerde naam in Latijnse vorm en daarom werd - in overleg met Darthuizer Boomkwekerijen - de naam van deze mooie, laatbloeiende *Spiraea japonica*-vorm veranderd in de nieuwe naam 'Rose Superb'.

In de Kew Hand-list of Trees and Shrubs, ed. 3, 1925 wordt *S. japonica* var. *superba* genoemd. Mogelijk gaat het hier om dezelfde plant.

**'Ruberrima'** (Duitsland, vóór 1893)

GROEIWIJZE: tamelijk laag en dicht; twijgen aanvankelijk behaard, spoedig kaal.

BLADEREN: groen, behaard, spoedig kaal.

BLOEMEN: donkerroze, juli-augustus.

De oude cultivar 'Ruberrima' is een iets lagere selectie uit *Spiraea japonica* var. *fortunei*.

'Sapho' – zie onder **Dart's Red**

'Shibori' – zie **'Genpei'**

'Shirobana' – zie **'Genpei'**



**'Walluf'** (Goos & Koenemann, Niederwalluf am Rhein, Duitsland, circa 1930)

syn. *Spiraea* × *bumalda* 'Walluf'

GROEIWIJZE: lage, opgaande struik, tot maximaal 80 cm hoog.

BLADEREN: als die van 'Anthony Waterer', iets donkerder groen en zonder witgele vlekken en strepen.

BLOEMEN: helder rozerood, juli-augustus.

Deze Duitse cultivar zou zijn gewonnen als een sport uit de bekende 'Anthony Waterer' en is nog op bescheiden schaal in Nederland in cultuur.

**'Zigeunerblut'** (Dresden, Duitsland, vóór 1993)

Deze plant werd verspreid als *Spiraea* × *bumalda* 'Zigeunerblut'.

In de diverse uitgaven van The Plantfinder worden - zonder beschrijving - nog de volgende cultivars genoemd:

**'Allgold'** (vóór 1990) – ed. 1990/91

**'Blenheim'** (vóór 1992) – ed. 1992/93

**'Glenroy Gold'** (vóór 1988) – ed. 1988

**'Golden Dome'** (vóór 1988) – ed. 1988

**'Gold Rush'** (vóór 1988) – ed. 1988

**'Little Maid'** (vóór 1992) – ed. 1992/93

**'Pamela Harper'** (vóór 1992) – ed. 1992/93

**'Wyndbrook Gold'** (vóór 1988) – ed. 1988

#### LITERATUUR:

BEAN, W.J.: Trees & Shrubs, hardy in the British Isles, ed.8, vol.IV, Ri-Z, 1980.

BEAN, W.J. EN D.L. CLARKE: idem (Supplement), ed. 8, 1988.

BERGMANS, J.: Vaste Planten en Rotsheesters, 2de druk, 1939.

BOOM, B.K.: Nederlandse Dendrologie, 12de druk, 1982.

CORDIER, FRANCOISE ET JEAN-PIERRE: 25.000 Plantes. Où et comment les acheter?, 1993.

HENDRIKS, W.J.: Onze Loofhoutgewassen, 2de druk, 1957.

HILLIER & SONS: Hillier's Manual of Trees and Shrubs, ed. 6, 1991.

KRÜSSMANN, G.: Handbuch der Laubgehölze, Band III, PRU-Z, 1978.

OHWI, J.: Flora of Japan, 1965.

REHDER, A.: Bibliography of Cultivated Trees and Shrubs, 1949.

REHDER, A.: Manual of Cultivated Trees and Shrubs, 2nd ed., 1947.

SCHNEIDER, C.K.: Illustr. Handbuch der Laubholzkunde, Band I, 1906.

SPÄTH, L.: Späth-Buch, 1720-1930, 1930.

SUGIMOTO, J.: New Keys to Woody Plants of Japan, rev. and enl., 1978.

TROMP, J.: Honderd jaar boomkwekerij in Boskoop, 1962.

YÜ, TE-TSUN: Flora Reipublicae Popularis Sinicae, deel 36, 1974; Inst. Bot. Pekinense Academiae Sinicae.

ZANDER, R. ET AL., Handwörterbuch der Pflanzennamen, Aufl. 13, 1984.

DARTHUIZER VADEMECUM: 3e uitgave, 1987.

DENDROFLORA (KEURINGSRAPPORT H.J. GROOTENDORST): Spiraea, Nr 13 en 14, blz. 50-61, 1977.

HORTUS THIRD: 1976.

INDEX KEWENSIS SUPPL. XVI.

KEW HAND-LIST OF TREES AND SHRUBS, ed. 3, 1925.

THE PLANTFINDER: ed. 1988, 1989/90, 1990/91, 1991/92, 1992/93 en 1993/94.

Diverse binnen- en buitenlandse handelscatalogi.



*Spiraea japonica* 'Albiflora'